

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 49. Peccata conjugatorum recensentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

esse veniale docent S. Bonaventura, & Sylvester. Tam petitionem quam redditionem solum esse peccatum veniale censent Petrus Paludanus, Cajetanus, Alphonsus à Castro, Victoria, Dominicus Sotus. S. Thomas ubi supra q. 3. dicit, quod mulier tunc debet maritum avertere precibus & monitis: *samen finaliter, si vir non desistit à petitione, debet debitum reddere possenti.* Nec propterea (inquit) consentire peccato viri censenda est, nisi voluntarie debitum reddat: *quando enim involuntaria est, magis patitur quam consentiat.* Si tamen innaturalis & quasi continuus sit ejusmodi fluxus, cum S. Thoma in 4. dist. 32. a. 2. quasi tunc. 2. in corp. Authores ferè conveniunt virum tunc posse peccare. Quia nimis durum esset perpetuo abstinere.

437 Quidquid de eo sit, Levit. 18. sic habetur: *ad mulierem, qua patitur menstrua, non accedes. Et c. 20. qui coierit cum muliere in fluxu menstruo, interficientur ambo de medio populi sui.* Quod (excepta poena mortis) etiam tempore novi Testamenti sine dubio custodiendum esse, docet Augustinus l. 3. qq. in Levit. c. 64. Quod Dominus videtur (inquit) etiam per Prophetam Ezechielem significasse, qui c. 18. inter illa peccata, quae non figurate, sed manifeste iniquitatis sunt, etiam hoc commemorat, *ad mulierem menstruatam si quis accedat. Et inter justitiae merita, si non accedat. Qua in re, non natura damnatur, sed concipiendae proli noxium prohibetur, ob periculum ne proles tunc concepta, lepra vel elephantia inficiatur, ut S. Hieronymus cap. 45. relatus asserit.*

438 Et ideo Clemens Romanus episc. ad Jul. sic monet: *observet unusquisque, ne menstruatæ mulieri miscatur: hoc enim execrabile dicit lex Domini.* Ita etiam Hieronymus ubi supra, & in Istaia dicens quod tunc viri abstinere debent à mulieribus. Jonas Aurelianensis l. 2. Institut. Laic. c. 10. dicens quod id SS. Patrum documenta declarant. Haymo Halberstatis Episcopus in cap. 64. Ista S. Thomas in 4. dist. 32. a. 2. quasi tunc. 2. & 3. In Pœnitentia Bedæ c. 2. de fornic. 30. dierum poenitentia mulctatur, qui ad uxorem tempore menstrui fluxus accesserit.

CAPUT XLVIII.

Exorbitantes opiniones, in quas prolapsi sunt, qui à doctrina Sanctorum cap. 45. & 46. relata recesserunt.

439 Tales quippe omnino videntur (hac ipsa in materia) opiniones sequentes, à SS. Patrum doctrina profectò alienissimæ.

440 Prima: uxor, statim post copulam se invertens, ut semen emittat, ne concipiat, peccatum lethale non admittit, si aliqua causa rationabilis excuset, v. g. periculum mortis in partu, aut labor magnus, & magnum detrimentum in illo retinendo. Fagundez apud Dianam p. 10. tr. 14. resol. 55.

441 Secunda: non peccat mortaliter conjugatus, absente uxore à domo, seipsum libidinosè tangens, absque periculo pollutionis. Palao apud Gobat tr. 10. de matrim. n. 660.

442 Tertia: licitum est inchoare copulam cum uxore, & postea, ob morbi periculum, de consensu ipsius se retrahere, quamvis ex hoc aliquando sequatur pollutio. Diana p. 10. tr. 6. res. 37.

443 Quarta: quando copula ob circumstantiam extrinsecam interdicitur conjugibus, v. g. propter notabile periculum sanitatis, vel abortus, vel propter Ecclesie prohibitionem, ob iniquè contractam cum altero conjugè affinitatem, delectationes morosa & tactus impudici, secluso periculo pollutionis, non sunt ipsis mortaliter mali. Gobat ibidem n. 663. etiam inde exurgant motus carnis,

& distillationes prævisa. Idem n. 665.

Quinta: non peccat conjuges in signum amoris conjugalis se amplectentes, quamvis prævideant fecuram inde pollutionem. Diana loco citato.

445 Sexta: oscula, tactus, amplexus non impudici, in signum confectum benevolentiae, liciti sunt sponsis de futuro, licet adit periculum pollutionis. Gobat n. 671.

446 Septima: postquam vir feminavit, & se retraxit, uxore, quæ nondum feminavit, manente valde irritatâ libidine, potest ipsa, absque mortali, tactibus se excitando feminare. Sanchez apud P. Mendo in flatera dissert. 5. q. 13.

447 Octava: inchoatio copulae in vase præposito, intentione majoris delectationis, excitationisque ad eam perficiendam in vase debito, non est mortale peccatum, secluso periculo pollutionis. Leonardus Ovandus & alii apud Mendo ibidem q. 14.

448 Pluribus aliis ejusmodi opinionum monstris proferendis superfedeo: pudor profectò fuit istas proferre. Sed pudor eorum Authoribus major esse debuit, eas tradere. Quod non fecerunt, si à sanctissima Sanctorum Theologia non recessissent, & præ oculis habuissent, matrimonium esse Sacramentum, ejus sanctitas, nec ex toto, nec ex parte excusare potest opiniones à Christiana pudicitia & sanctitate usque adeo exorbitantes, Apostolo 1. Thessal. 4. conestante: *hec est enim voluntas Dei sanctificatio vestra... ut sciat unusquisque vas suum possidere in sanctificatione & honore, non in passione desiderii, sicut & Genes quæ ignorant Deum... Non enim vocavi nos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem.* A voluntate illa Dei, sanctitateque Christianissimi, & Sacramenti Matrimonii, nemo non videt opiniones illas excessivè nimis deviare.

CAPUT XLIX.

Peccata conjugatorum recensentur.

449 Sanctus Antoninus 3. p. tit. 1. c. 20. novem Senumerat casus, quibus conjuges in actu conjugali mortaliter peccant.

450 Primus casus est propter intentionem effrenatæ libidinis, quando utique intentio fertur extra limites matrimonii, ita ut concubitus fieret cum quacumque alia, si sibi occurreret, vel cum eadem, tametsi non foret uxor. Quomodo etiam mortaliter peccat, qui uxorem cognoscens, ad aliam intendit, quam carnaliter diligit.

451 Secundus casus est propter locum in quo fit, ut si citra grandem necessitatem fiat in loco sacro, vel tam patente, ut alii inde graviter scandalizentur.

452 Tertius casus est propter modum contra naturam, estque semper mortale, si non servetur vas debitum, vel si servato debito vase semen voluntariè fundatur extra, prout fecit Onan filius Judæ. Si autem servato debito vase vir absque necessitate accedat à tergo more bestiarum, ob solam voluptatem, Paludanus dicit esse mortale. Sed S. Antoninus cum S. Thoma in 4. dist. 32. in fine dicit communiter solum esse veniale. Neque enim per hoc impeditur generatio proli, tametsi modum illum, tamquam bestialem, Confessarius durè debeat increpare. Similiter quando vir succumbit, & femina supergreditur, peccatum esse mortale censent Paludanus & Henricus Gandavenis. Sed (absente periculo fundendi semen extra vas) communis opinio est quod solum sit grave in linea peccati venialis. Modum tamen illum, utpote non conjugalem, & ne à bestis quidem præciticatum, denique valde dedecentem, & animum valde libidinosum demonstrantem, Confessarius debet graviter oburgare,

uxoresque monere, quòd tali modo non debeant, nec possint reddere.

453 Quartus casus est propter probabile periculum abortus, ubi per experientiam innotebit, exemploque non uno vir didicit, uxorem abortui subiectam esse, si tali vel tali situ, vel frequentiori copulâ ad eam accedatur. Quo casu non dubium est, accessum talem ex illa circumstantia reddi mortiferum, maxime dum periculum est, ne proles edatur mortua, absque possibilitate conferendi ipsi baptismum. Tunc namque ejusmodi accessum aliqui perperam excusant hac ratione, quòd melius sit proli sine vita & baptismo nasci, quàm omnino non esse: cum ratio ista parum sit christiana; imò contraria Oraculo Christi: *melius erat ei, si natus non fuisset homo ille.* Suam proinde incontinentiam, nimiamque lubricitatem coëccent viri illi, eluantque convenienti poenitentia. Deinde aliquandiu abstinentes ab usu conjugii, Deum interim elemosynis, sacrificiis, jejuniis, magnis & ferventibus precibus, aliisque operibus bonis deprecantur, pro suscipienda prole, quæ perveniendo ad baptismum, Deum laudet in æternum. Quo factò, cum Dei timore, castitate, speque divinae misericordiae poterunt convenire.

454 Quintus casus est propter tempus menstrui ordinarii. De quo satis dictum cap. 48.

455 Sextus casus est propter periculum pollutionis, dum scilicet copulam præveniunt tactus ad eò impudici, ut ante copulam pollutio sequatur, vel periculum sit ne sequatur. S. Antoninus idem docet pro casu quo conjuges diu insistant sordidus illis tactibus, incendendo sistere in illis, non autem venire ad copulam conjugalem. Quia diuturni illi tactus, per se loquendo, nati sunt adferre periculum pollutionis.

456 Septimus est propter negationem debiti. Ad quod reddendum conjuges sub mortali tenentur, sive formaliter & expresse, sive virtualiter & implicite petatur, nisi causa aliqua, rationabilis hic & nunc excuset, ut si reddi nequeat absque notabili incommodo, vel periculo gravis morbi. Non excusat tamen titulus devotionis seu intentæ Communionis, si comparata absolutè exigat, ut periculum sit incontinentie ipsius. Peccat tamen (secundum Ethum) mortaliter; secundum D. Thomam venialiter, sed graviter in linea peccati venialis, qui tam frequenter & assidue petit, ut impediatur tempora orationi & reverentiæ erga S. Communionem debita. Quia actus matrimonialis rationem deprimit propter carnalem delectationem, idèdque hominem reddit ineptum ad spiritualia. Est idèd in diebus, in quibus præcipue spiritualibus est vacandum, non licet petere debitum, ait S. Thomas in 4. dist. 32. q. 1. a. 5. quæst. 1. Non esse tamen mortale, docet quæstionculâ 2. Videri possunt plures hac de re canones 33. q. 4. quos inter canon sciatis sic habet: *Si panes propositionis non poterant ab eis, qui uxores suas tetigerant, comedere; quanto magis panis ille, qui de celo descendit, non potest ab his qui conjugaliibus paulo ante habere complexibus, violari atque contingi. Non quòd nuptias condemnemus, sed quòd eo tempore, quo carnes Agni manducaturi sumus, vacare operibus carnis non debeamus.* Denique (post multos SS. Patres) S. Carolus Borromeus in Instructioibus conjugatos monet, *ut in magnis anni solemnitatibus, diebusque Dominicis, ex Nicolai I. Rescripto, diebus jejuniorum, & certo tempore orationi assignato, & quibus diebus Eucharistiam sumpturi sunt, sumserintque, à copulatione actuque matrimonii, quantum possunt, de communi consensu abstineant.* Ita ille, conformiter Apollonio 1. Cor. 7. *Nolite fraudare invicem, nisi forte ex consensu, ad tempus, ut vacetis orationi.* Quod Tom. III.

si conjuges observarent, fieret *ut ipsa matrimonii bona majori in dies divine gratie cumulo auferri sentirent*, uti Catechismus Romanus docet p. 2. de Matrim. Sacram. n. 38.

Non excusat etiam ab obligatione reddendi debitum prætextus paupertatis, seu impotentie alicuius tot proles. Hoc enim titulo debitum negare, est diffidentia quædam de divina providentia, quæ Deus dans benedictionem uteri, dat etiam frequenter benedictionem temporalis boni, sive faciendo ut tot inter liberos nascatur unus qui familiam promoveat, sive aliter.

458 Octavus casus est propter impedimentum exigendi debitum, ratione voti, vel contractæ affinitatis. Ita Doctores communiter.

Novus, propter notabile nocumentum, quod per immoderatum veneris utrum, aut suæ, aut conjugis sanitati comparat inferit.

459 Ultimum casum D. Antoninus (cum S. Thoma) esse dicit propter adulterium manifestum compartis. In quo si perseveret, pars innocens tenetur (inquit) ab eo se quoad thorum separare, ne censeatur particeps adulterii ipsius, scandalum non cavendo, debitamque correctionem committendo, cap. *si vir sciens* de adulterio.

CAPUT L.

Fide certum est, multas ob causas, divortium, seu separationem inter conjuges; quoad thorum & cohabitationem, Ecclesia judicio fieri posse.

460 Sic enim Tridentinum definit sess. 24. can. 8. post Alexandrum III. & Innocentium III. tit. de divortis.

461 *Prima causa est adulterium, juxta illud Math. 5. omnis qui dimiserit uxorem suam, exceptâ fornicationis causa, facit eam mœcham.* Uxorem tamen adulteram vir dimittere non potest. si & ipse reus foret adulterii, cap. *significasti*, & cap. *ex literis* de divortis. Nec vir uxorem dimittere potest, quæ ipsum mortuum probabiliter credens, ob longam ipsius absentiam, alteri nupsit, si certior facta de vita prioris mariti, relicto secundo, ad eum statim reverti voluit. Nec in casu, quo uxor fraudulenter cognita est ab aliquo sub mariti specie lectum subintrante. Nec si vi fuerit oppressa. Nec si eam post adulterium commissum receperit & cognoverit. Ita Doctores passim ex variis canonibus colligunt, addentes 1. quòd uxorem adulteram poenitentem & emendatam vir recipere possit, christianæque benignitatis sit ut recipiat, licet ad id non teneatur. 2. quòd proprio judicio uxorem adulteram in foro externo dimittere non possit (licet possit in foro conscientie, utendo facultate sibi datâ in Evangelo) sed Judicis duntaxat Ecclesiastici. 3. quòd par quoad hoc jus sit viri & uxoris. 4. quòd uxor à viro dimissa, ad eum redire teneatur, si revocata fuerit. 5. quòd vir cogi non possit ad recipiendam uxorem adulteram, quamvis post sententiam divortii, ipsamet adulterium commiserit. 6. denique quòd vir, occulto adulterii reus, divortium ab uxore publicè adultera sine peccato petere nequeat; imò Judicis sententiâ dimissam, recipere, maritalique affectu tractare teneatur, uti docent S. Thomas in 4. dist. 35. q. 1. a. 6. ad 5. Et S. Antoninus 3. p. tit. 1. c. 21. §. 6.

462 *Secunda causa est lapsus alterius conjugum in heresim vel apostasiam, cap. de illa, & cap. quanto de divort.* Justam etiam divortii causam esse, quando conjugum alter, alterum instigat ad mortale peccatum, nec monitus desistit, docet S. Antoninus p. 3. tit. 1. c. 21. §. 7. Ob conjugis tamen crimina, ex quibus alteri nullum imminet periculum.